

УДК 658

О.В. Ярошевська, асп.

Запорізький національний університет

Резерви поліпшення основних техніко–економічних показників діяльності підприємства

У статті розглянуто особливості функціонування підприємства в умовах постійного обміну інформацією з зовнішнім середовищем, за яких існує імовірність недоотримання зовнішніх ресурсів. Завдання стратегічного управління полягає в забезпеченні такої взаємодії організації із зовнішнім середовищем, що дозволяє підтримувати її потенціал на рівні, що необхідний для досягнення цілей діяльності, забезпечувати можливість виживати в довгостроковій перспективі.

виробниче підприємство, техніко–економічні показники діяльності, резерви нарощування обсягів виробництва, функціонально–вартісний аналіз

Постановка проблеми. Будь-яке підприємство перебуває і функціонує у оточуючому середовищі. Аналіз середовища є початковим етапом формування стратегії діяльності підприємства, оскільки забезпечує відповідну базу для визначені місії і цілей його функціонування. Аналіз середовища передбачає дослідження трьох його складових: макросередовища, мікросередовища і внутрішнього середовища.

Організація перебуває в стані постійного обміну з зовнішнім середовищем, забезпечуючи тим самим собі можливість виживання. Але ресурси зовнішнього середовища не безмежні. На них претендують багато інших організацій, що перебувають у цьому ж середовищі. Тому завжди існує імовірність того, що організація не зможе одержати потрібні ресурси зовнішнього середовища. Це може послабити її потенціал і привести до багатьох негативних для організації наслідків. Задача стратегічного управління полягає в забезпеченні такої взаємодії організації із зовнішнім середовищем, що дозволяло б їй підтримувати її потенціал на рівні, що необхідний для досягнення її цілей, і тим самим давало б їй можливість виживати в довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для того, щоб визначити стратегію поведінки організації і провести і стратегію в життя, менеджери повинні мати детальну уяву про зовнішнє середовище, тенденції його розвитку і місця, що займає в ній організація. При цьому зовнішнє оточення вивчається стратегічним управлінням, у першу чергу для того, щоб розкрити ті загрози та імовірності, які організація повинна враховувати при визначенні своїх цілей і шляхів їх досягнення.

Одним із важливих етапів попередження банкрутства є етап впровадження “стискування підприємства”. Як раз тут і відбувається такий важливий процес стабілізації фінансового стану підприємства, як вишукування і впровадження резервів поліпшення показників підприємства. Важливим завданням аналізу техніко–економічних показників підприємства є виявлення резервів їх поліпшення, а також визначення резервів збільшення прибутку та розробка заходів щодо їх мобілізації.

З розвитком НТП з'являються все нові можливості зростання продуктивності праці, економного використання сировини, матеріалів і інших ресурсів, тобто джерела резервів невичерпні. Як не можна зупинити НТП, так не можна використовувати всі резерви. Таким чином, економічна суть резервів підвищення ефективності виробництва полягає в якнайповнішому і раціональнішому використанні все зростаючого потенціалу

ради здобуття більшої кількості високоякісної продукції при найменших витратах живої і упредметненої праці на одиницю продукції [1–4].

Мета статті. Метою є дослідження резервів підвищення результативності функціонування підприємства в умовах ринкової невизначеності, поліпшення основних техніко–економічних показників його діяльності.

Виклад основного матеріалу. Для стабілізації стану підприємства важливими є внутрішньогосподарські резерви. До внутрішньогосподарських належать ті резерви, які виявляються і можуть бути використані лише на досліджуваному підприємстві. Вони пов'язані, в першу чергу, з ліквідацією втрат і непродуктивних витрат ресурсів. До них відносяться втрати робочого часу і матеріальних ресурсів із-за низького рівня організації і технології виробництва, безгосподарності і так далі.

Також всі ресурси доцільно поділити за фактором часу на:

а) поточні, тобто можливості поліпшення результатів господарської діяльності, які можуть бути реалізовані впродовж найближчого часу (місяця, кварталу, року).

б) перспективні, що розраховані, зазвичай, на тривалий час; їх використання пов'язане із значними інвестиціями, впровадженням новітніх досягнень НТП, структурною перебудовою виробництва, зміною технології виробництва, спеціалізації тощо.

Для досліджуваного підприємства найоптимальнішим варіантом є виявлення резервів на виробничій стадії. По-перше, технологія виробництва є відпрацьованою, сталою; розроблені норми трудомісткості, матеріалів тощо; і, до того ж, підприємство не має коштів, щоб проводити і впроваджувати інновації у галузі виробів для вентиляційних систем. По-друге експлуатаційна стадія у даному виробництві є нетривалою, а післягарантійний період взагалі відсутній.

Також доцільним є розділення всіх резервів на даному підприємстві на такі категорії:

– безумовні резерви: сюди відносяться резерви, що пов'язані з недопущенням безумовних втрат сировини і робочого часу і відбиті в звітності. Це недостача і псування продукції і матеріалів на складах, виробничий брак, втрати від списання боргів, виплачені штрафи тощо;

– до умовних втрат відносяться перевитрати всіх видів ресурсів в порівнянні з нормами, що діють на підприємстві. Умовними вони вважаються тому, що норми, які служать базою порівняння, не завжди оптимальні. Якщо норми витрат ресурсів на одиницю продукції збільшити, то перевитрата ресурсів зменшиться або замість перевитрати може бути економія і, навпаки, якщо норму знизити, то зросте перевитрата засобів.

Якщо допустити, що норми є оптимальними, то умовні втрати, які відбиваються у звітності, свідчать про те, що фактичний організаційно-технічний рівень підприємства не досяг запланованого рівня. Такі втрати викликаються незадовільним станом устаткування, недостатньою кваліфікацією робітників, низьким рівнем організації виробництва, порушенням технологічних процесів, невиконанням плану організаційно-технічних заходів і так далі. В результаті цього можливі надпланові втрати робочого часу, недостатньо повне використання устаткування, перевитрата сировини і матеріалів. Для ліквідації таких перевитрат слід провести ті заходи щодо удосконалення техніки, технології і організації виробництва, які були заплановані.

Здійснюючи пошук резервів, слід керуватися наступними принципами:

– пошук резервів повинен носити науковий характер: ґрунтуватися на положеннях діалектичної теорії пізнання, знаннях економічних законів, досягненнях науки і передової практики. Необхідно при цьому добре знати економічну суть і природу господарських резервів, джерела і основні напрями їх пошуку, а також методику і техніку їх підрахунку і узагальнення;

– пошук резервів має бути комплексним і системним. Комплексний підхід вимагає всебічного виявлення резервів по всіх напрямках господарської діяльності з подальшим їх узагальненням. Системний підхід до пошуку резервів означає уміння виявляти і узагальнювати резерви з врахуванням взаємозв'язку явищ, що вивчаються. Це дозволяє, з одного боку, більш повно виявляти резерви, а з іншого - уникнути їх повторного рахунку;

– принцип запобігання повторному рахунку резервів витікає безпосередньо з попереднього. Повторний рахунок резервів виникає при їх узагальненні, коли не враховується взаємодія і супідрядність різних чинників, від яких залежать результати господарської діяльності. Так, при підрахунку резервів зниження собівартості продукції допускається їх повторний рахунок, якщо окремо визначають резерви за рахунок збільшення обсягів виробництва продукції і за рахунок недопущення перевитрати засобів по кожній статті витрат без врахування дії першого чинника на другий. Відомо, що із збільшенням обсягу виробництва продукції пропорційно збільшуються лише суми умовно-перемінних витрат, величина ж умовно-постійних не міняється. В результаті збільшення обсягу виробництва продукції перевитрата коштів на виробництво продукції зменшиться по багатьом статтям витрат, а по деяких замість перевитрати може бути економія. Якщо це не враховувати, то величина резервів зниження собівартості продукції буде завищена. В деяких випадках повторний рахунок резервів допускається, якщо вони визначені за суміжними джерелами. Наприклад, не можна підсумовувати резерви збільшення виробництва продукції за рахунок повнішого використання трудових ресурсів, засобів праці і предметів праці, оскільки всі ці чинники діють одночасно і взаємопов'язано. Отже, щоб уникнути повторного рахунку резервів, необхідно добре представити взаємозв'язок, взаємодію і супідрядність всіх досліджуваних показників, на яких ґрунтується виявлення резервів;

– однією з вимог до пошуку резервів є забезпечення їх комплектності, тобто збалансованості по трьох основних моментах процесу праці (засобів праці, предметів праці і трудових ресурсів). Найбільший резерв, виявлений по одному з ресурсів, не може бути реалізований, якщо бракує резервів по інших ресурсах. Тому виникає необхідність перевірки комплектності резервів. Резерв буде комплектним тоді, коли він забезпечений всіма необхідними ресурсами і не лише у вартісній оцінці, але і за натурально-речовим складом. Лише після досягнення необхідних співвідношень ресурсів по натурально-речовій формі виявлені резерви можна вважати комплектними і реальними;

– резерви мають бути економічно обґрунтованими, тобто при їх підрахунку необхідно враховувати реальні можливості підприємства, а розрахункова величина цих резервів має бути підкріплена відповідними заходами;

– пошук резервів має бути оперативним. Чим більш оперативно проводиться пошук резервів, тим більше ефективним є цей процес. Особливо важливе значення має скорочення часу між виявленням і освоєнням резервів;

– пошук резервів не має бути дискретним. Його необхідно здійснювати планомірно, систематично, щодня;

– резерви виявляються тим повніше, чим більша кількість працівників різних професій і спеціальностей бере участь в їх пошуку. Звідси виникає принцип масовості пошуку резервів, тобто залучення до цього процесу всіх працівників, розвиток і удосконалення суспільних форм економічного аналізу;

– при попередньому визначенні напрямів пошуку резервів слід виділяти “провідні ланки” або “вузькі місця” в підвищенні ефективності виробництва. За цим принципом виділяють ділянки виробництва, де систематично не виконуються плани, або спостерігаються великі втрати сировини, допускається виробничий брак, простої

техніки і так далі. Таким чином, визначаються основні напрями, по яких пошук резервів йде в першу чергу. Визначення резервомістких напрямів значно підвищує ефективність пошуку резервів [2].

При проведенні пошуків резервів широко застосовують функціонально-вартісний аналіз. Функціонально-вартісний аналіз є ефективним способом виявлення резервів скорочення витрат, який ґрунтується на пошуку невисоковитратних способів виконання головних функцій (шляхом організаційних, технічних, технологічних і інших змін виробництва) при одночасному виключенні зайвих функцій. Кінцевою метою функціонально-вартісного аналізу є пошук найбільш економічних з точки зору споживача і виробника варіантів того або іншого практичного рішення [2].

Етапи функціонально-вартісного аналізу є наступними:

а) підготовчий етап. Одним із завдань, яке повинне вирішуватися на цьому етапі, є популяризація методу, внаслідок чого створюються сприятливі умови для виконання певних аналітичних досліджень. Протягом часу його виконання вибирається об'єкт майбутнього дослідження, створюється тимчасова дослідницька група з фахівців різного напрямку діяльності для повнішого осягнення всіх інженерно-економічних і технологічних особливостей об'єкту. За відсутності у цих фахівців знань з функціонально-вартісного аналізу їх направляють на курси по вивченню методики. На цьому етапі розробляється детальний календарний план дослідження. Крім того, на підготовчому етапі оформляються всі нормативні документи, які пов'язані з проведенням функціонально-вартісного аналізу (наказ керівника про проведення аналізу певного об'єкту, залучення певних працівників до виконання цієї роботи, матеріальній зацікавленості працівників за результатами аналізу і так далі);

б) інформаційний етап. Головне завдання, яке вирішується на цьому етапі - збирання, вивчення і узагальнення множини даних про досліджуваний об'єкт. Вони повинні відображати умови виробництва, реалізації і вжитку виробу, новітні досягнення в галузях науки і техніки, що пов'язані з цим об'єктом, включати всю економічну інформацію, що має відношення до аналізованого об'єкту. Етап іноді називають фундаментом функціонально-вартісного аналізу, тому що від повноти і достовірності зібраної інформації багато в чому залежить успіх здійснення подальших етапів функціонально-вартісного аналізу;

в) аналітичний етап. На даному етапі, перш за все, проводяться деталізація об'єкту, вивчаються функції, їх класифікація, визначення вартості кожної з них. Практично це означає створення функціонально-вартісної моделі об'єкту. В результаті проведених досліджень мають бути виявлені зони найбільшої концентрації витрат (у тому числі і непотрібних), тобто, найбільш перспективні зони з точки зору формування завдань функціонально-вартісного аналізу. На підставі цього формулюються завдання по удосконаленню об'єкту з метою скорочення витрат на його виробництво, вибираються напрями подальшого дослідження;

г) творчий етап. На цьому етапі здійснюється розробка варіантів спрощення і здешевлення конструкції виробу або технології. Тут вирішуються завдання по поєднанню функцій, можливості ліквідації непотрібних функцій, здешевлення елементів конструкції, встановлюються різні варіанти виконання основних функцій, виробляється обговорення і відбір найбільш реальних варіантів з точки зору їх реалізації. У розробці пропозицій приймає участь весь творчий колектив. Внесені пропозиції реєструються в спеціальному журналі, доступному для всіх бажаючих. Після скорочення або припинення надання пропозицій починається їх обговорення і обґрунтування всіма учасниками творчого колективу. У якості експертів можуть залучатись також інші фахівці. Обговорення ведеться зазвичай у формі круглого столу.

Для обґрунтування ефективності кожної пропозиції використовуються методи “мізкової атаки”, “мізкового штурму”, синектичний, морфологічний, “Дельфи”, П.А.Т.Е.Р.Н. тощо [3]:

1) метод “мізкової атаки” або конференції ідей передбачає генерування ідей членами експертної групи в творчій суперечці при особистому контакті фахівців. Тривалість кожного засідання не більше 45 хвилин, тривалість генерування 1-2 хвилини, не допускається на першому етапі критика пропозицій, що вносяться;

2) різновидом попереднього методу є “мізковий штурм”, коли одна група експертів висуває ідеї, а інша їх аналізує;

3) синектичний метод передбачає при генеруванні ідей використання аналогій з інших галузей знань;

4) метод “Дельфи” передбачає анонімний досвід спеціально підібраної групи експертів по заздалегідь підготовлених анкетах з подальшою статистичною обробкою матеріалу. Після узагальнення результатів опиту запрошується думка експертів із спірних питань. В результаті забезпечується перехід від інтуїтивних форм мислення до дискусійних. Для цього методу характерна ізольованість в роботі і незалежність думок кожного члена експертної групи. Тут повністю виключається вплив психологічних чинників, таких, як навіювання, думка більшості або авторитетних осіб і тому подібне;

5) назва методу П.А.Т.Е.Р.Н. складається з перших букв англійських слів, що означають допомогу плануванню методом кількісної оцінки технічних даних. Суть його полягає в тому, що проблема, що вивчається, розчленовується на ряд підпроблем, окремих завдань і елементів, які вишиковуються в “дерево рішень”. Визначаються коефіцієнти важливості кожного елементу, що підлягають експертній оцінці. Оцінки окремих експертів піддаються відкритому обговоренню. Даний метод отримує користь від ділового взаємовпливу експертів, не виключаючи негативних наслідків конформізму;

6) морфологічний метод заснований на використанні морфологічних матриць, за допомогою яких забезпечується системний пошук взаємозв'язків між всіма її елементами в рамках проблеми, що вивчається. У лівій її частині приводяться всі функції об'єкту, що вивчається, а в правій – всі можливі способи їх здійснення. На завершальному етапі із загальної кількості пропозицій повинно залишитися 2-3 найпривабливіших і перспективніших, на думку фахівців, варіантів удосконалення об'єкту. До того ж ці пропозиції вимагають детальнішого дослідження, а інший раз і експериментальної перевірки.

Творчий етап є вирішальним, оскільки саме в ході його починається зародження нового, вдосконаленого об'єкту, обкреслюються його контури;

д) дослідницький етап. Експериментальна перевірка висунутих пропозицій - головне завдання дослідницького етапу. Для її вирішення зазвичай проводяться всі необхідні технічні, технологічні і економічні розрахунки, перевіряється відповідність нового варіанту продукції умовам його використання споживачами. Інший раз розрахунків недостатньо. Тоді створюються досліджувані зразки об'єкту і проводиться їх випробування як з точки зору пристосованості до існуючого виробничого устаткування, так і з точки зору умов доставки до споживача і експлуатації;

е) рекомендаційний етап. На цьому етапі має бути здійснено остаточний вибір варіантів змін досліджуваного об'єкту, який би не знижував його споживчих якостей. При цьому оформляється вся необхідна документація по вибраному варіанту вдосконаленого об'єкту. Узгоджуються всі зміни, що вносяться до нього, із споживачами і постачальниками. Для того, щоб організувати виробництво нового виду продукції або хоча б нової моделі того ж самого вигляду продукції, слід погоджувати багато різних питань з органами Держстандарту, пожежними, санітарними,

екологічними і іншими службами. Тут же розробляються плани-графіки впровадження результатів аналізу у виробництво. Необхідна документація виробничого характеру передається технологічним, економічним і іншим зацікавленим службам;

є) етап впровадження - останній етап по всьому циклу функціонально-вартісного аналізу. Після його закінчення мають бути вирішені всі питання, пов'язані з організацією виробництва нового варіанту аналізованого виробу. Для фахівців, зайнятих безпосередньо у виробництві, мають бути проведені консультації, а за необхідності - курси підвищення їх кваліфікації. Впродовж всього терміну освоєння нового варіанту повинен здійснюватися контроль з боку фахівців тимчасового творчого колективу. На цьому ж етапі підводяться результати проведеної роботи, визначається економічний ефект від її проведення, оформляється звіт про результати аналізу, вирішуються питання матеріальної зацікавленості учасників розробки і впровадження результатів функціонально-вартісного аналізу. Залежно від особливостей конкретного об'єкту, технології його виробництва і інших причин методика виконання функціонально-вартісного аналізу може істотно відрізнятися. Але у будь-якому випадку загальні принципи методології повинні зберігатися і виконуватися.

Під резервами збільшення прибутку розуміють кількісно вимірювані можливості його збільшення шляхом задіяння низки чинників, а саме: збільшення обсягу реалізації продукції, зниження собівартості товарної продукції, поліпшення якості продукції і на цій підставі підвищення цін, оптимізації структури продукції, пошуку найвигідніших ринків збуту, реалізації в більш оптимальні строки, недопущення позареалізаційних збитків.

Найпростіший спосіб знизити витрати підприємства – це ввести скорочений робочий тиждень (4 дні замість 5 днів). Таким чином, економиться фонд заробітної плати і зменшуються відрахування на соціальні заходи. Далі розраховано економічний ефект від зменшення ФЗП на період 6 місяців.

Загальна кількість робочих днів за 6 місяців 2009 року становить 120 днів, із них 24 п'ятниці. ФЗП за 2008 рік, згідно даних статистичного звіту № 1-ПВ), становив 502,7 тис. грн., а кількість робочих днів дорівнювала 252 дням. Таким чином, отримуємо середньоденну зарплату у розмірі 1,9 тис. грн. (502,7 : 252). Якщо рівень зарплати збережеться на такому ж рівні, то ФЗП за перше півріччя становитиме 228 тис. грн. (1,9 × 120). Тепер можна знайти суму економії, вона становитиме 45,6 тис. грн. (228 - (1,9 × 96)). До того ж, виникає економія суми відрахувань на соціальні потреби. Для аналізованого підприємства відсоток відрахувань становить 38 %, тобто сума економії становить 17,3 тис. грн.

Разом від введення скорочення робочого тижня економиться ФЗП у розмірі 62,9 тис. грн.

Для підрахунку резерву збільшення прибутку за рахунок зростання обсягу реалізованої продукції ($P_{пв}$) можна використати формулу (прибуток обчислено на 1 гривню продукції):

$$P_{пв} = O_m \times \frac{P_p}{O_p}, \quad (1)$$

де O_m - можливе збільшення обсягу реалізованої продукції;

P_p - фактичний прибуток від реалізації продукції;

O_p - фактичний обсяг реалізованої продукції.

На жаль, для даного підприємства така формула не підходить, і не стільки із-за того, що на кінець аналізованого періоду у підприємства був збиток, а тому, що у підприємства немає виробничої програми.

Для виявлення резервів збільшення прибутку завдяки зниженню собівартості продукції використовують порівняльний метод кількісного виміру резервів. За цим

методом спочатку визначають резерв зниження собівартості продукції за рахунок i -го виду ресурсів, а потім дається узагальнююча кількісна оцінка загальної суми резервів зниження собівартості продукції шляхом підсумовування їх величини за окремими видами ресурсів.

Досить суттєвим резервом збільшення прибутку є підвищення якості товарної продукції. При організації раціональної й ефективної роботи з якості, незалежно від її масштабів, форм і методів здійснення, завжди діють приблизно за такою схемою [4]:

- визначення потреби і формулювання вимог до якості продукції (план, програма якості);
- надання початковому матеріалу необхідних властивостей (виконання плану, програми якості);
- перевірка відповідності отриманої якості пред'явленим вимогам (виявлення відхилень) або констатація відповідностей;
- вплив для усунення відхилень отриманої якості від заданого рівня (зворотний зв'язок).

Аналізоване підприємство користується частиною основних засобів, які взято в оренду. Сума орендної плати становить 2 тис. грн. на місяць, тобто 24 тис. грн. на рік. Зношеність даного обладнання складає 48,3 %, а залишкова вартість 88,4 тис. грн., ремонти підприємство здійснює за власний кошт. У даному випадку підприємству краще всього укласти договір не просто оренди, а саме лізингу (із правом викупу обладнання по закінченні строку оренди). Це доцільно, оскільки обладнання зношене лише наполовину, тобто прослужить ще досить довгий термін. До того ж, викупити обладнання можна за 3,7 років ($88,4 : 24$) і підприємство буде ремонтувати власне, а не запозичене, обладнання.

У процесі обстеження підприємства було виявлено, що у розпорядженні підприємства є незайняті складські приміщення у розмірі 289,6 кв. м і офісні приміщення, площею 365,0 кв. м. Із них в оренді перебувають 78,4 кв. м складів (орендна плата складає 30,00 грн. за кв. м на місяць) і 93,2 кв. м офісів (орендна плата складає 50,00 грн. за кв. м на місяць). Загальна сума оренди становить 7,1 тис. грн. При цьому саме підприємство орендує адміністративний корпус і приміщення цеху, а вже потім здає вільні приміщення у суборенду. Сума орендної плати самого підприємства складає 36,0 тис. грн. на рік. Тобто, за рахунок суборенди покривається лише 19,7 % загальної орендної плати, а останні 80,3 % перекладаються на собівартість продукції.

За умови кризового стану самого підприємства і економічної кризи взагалі подібне співвідношення є неприпустимим, оскільки підвищує собівартість продукції, на яку і без того попит є незначним.

Підприємству потрібно здати в оренду вільні площі. Це принесе йому додатковий дохід у сумі 19,9 тис. грн. Тоді воно зможе покрити свою орендну плату на 75 % за рахунок додаткового доходу, і лише 25 % відноситиме на собівартість продукції.

Висновки.

1. На підприємстві за аналізований період відбулося зниження майнового потенціалу підприємства. Про недостатню ефективність цього потенціалу свідчить аналіз даного підприємства на ліквідність і платоспроможність, а також розрахунки, які показують, чи зможе підприємство погасити усі свої короткострокові зобов'язання без порушень термінів сплати, та чи має підприємство достатню кількість коштів і їх еквівалентів, що необхідні для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення. Розраховані показники ліквідності, платоспроможності, фінансового стану показують, що підприємство не має достатнього запасу фінансової стійкості і перебуває на межі банкрутства.

2. Аналіз техніко-економічних показників підприємства ТОВ “Запорізький завод вентиляційних систем” і його фінансового стану свідчить, що підприємство в даний момент перебуває на другій стадії банкрутства. Глибокий аналіз діяльності підприємства (бажано більше разу на рік, приміром щоквартальний), раннє виявлення ознак кризової ситуації, її передбачення є досить важливим на будь-якій стадії банкрутства. Керівництву підприємства в цих умовах необхідно орієнтуватись на стабільне підвищення якості управління в умовах кризи. Причини кризи і банкрутства підприємств обумовлені непродуманістю менеджменту або його помилками. У цих умовах підвищується значущість діагностики з метою виявленні і розпізнаванні кризи, що наближається.

3. У аналізованого підприємства відсутня виробнича програма. Це є неприпустимим: якщо підприємство планує і надалі працювати і, головне, бути конкурентоспроможним, то керівництву потрібно розробити виробничу програму, оскільки зараз підприємство працює “від замовлення до замовлення”, тобто наосліп.

4. Для виявлення резервів збільшення прибутку, підприємству пропонується переглянути схему розрахунку собівартості продукції, а також пропонується переглянути стандарти якості продукції і можливості її підвищення.

5. У процесі обстеження підприємства було виявлено, що у розпорядженні підприємства є незайняті складські приміщення. За умови кризового стану самого підприємства і економічної кризи взагалі подібний стан речей недопустимий. Підприємству потрібно здати в оренду вільні площі.

6. Підприємству пропонується укласти договір лізингу обладнання.

Список літератури

1. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учебное пособие для студентов вузов.- М.: ИНФРА-М, 2005. - 224 с.
2. Просветов Г.И. Прогнозирование и планирование: Задачи и решения: Учебно-методическое пособие - М.: РДЛ, 2005. - 288 с.
3. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: Монографія/ За заг. ред. проф. А.Е. Воронкової. - Х.: ВД “Інжек”, 2006. - 448 с.
4. Семенов А.Г. Стратегічні методи підвищення ефективності виробництва на підприємствах: Монографія - Запоріжжя: ГУ “ЗІДМУ”, 2006. -376 с.

О.Ярошевская

Резервы улучшения основных технико-экономических показателей деятельности предприятия

В статье рассмотрены особенности функционирования предприятия в условиях постоянного обмена информацией с внешней средой, при которых существует вероятность недополучения внешних ресурсов. Задача стратегического управления заключается в обеспечении такого взаимодействия организации с внешней средой, которое позволяет поддерживать потенциал на уровне, необходимом для достижения целей деятельности, обеспечивать возможность выживания в долгосрочной перспективе.

O Varoshevskava

Backlogs of improvement of basic performance of enterprise indicators

In the article the features of functioning of enterprise are considered in the conditions of permanent exchange by information with an external environment, which probability of receiving less of external resources is at. The task of strategic management consists in providing of such co-operation of organization with an external environment, which allows to support potential at level, necessary for achievement of aims of activity, to provide possibility of survival in a long-term prospect.

Одержано 07.04.10